

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 12 kor. — fill.
Fél évre . . . 6 kor. — fill.
Negyed évre . . . 3 kor. — fill.

Egyes szám ára 8 fill.
Hétfői szám 4 fill.

Megjelen minden **hétfőn** délben, **szerdán**, **pénteken** és **vasárnap** reggel.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Barátok tere, Manojlovics-ház
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca, Vojnich-palotában
Telefon szám 42.

Nyitlatter soronként 40 fillér.

Társadalmi szempontok.

E lapoknak mult vasárnap megjelent számában társadalmi életünk jelenségeivel foglalkozott a «Bácskai Hírlap»-nak emelkedett gondolkozású és finom pennájú munkatársa.

Már egymagában érdemszámba megy kiemelni a személyes érdekű kérdések többnyire ólántjára tömegéből azt az egyet, mely választékosabb szellemi mozgalmak közepette különösen a külföldön, sokféle vitának nézetcsereinek és értelmi mérkőzésnek a tárgya.

Világos, hogy a társadalom életének és szerepének elbírálásánál az emberek számtalan táborba szakadnak. Még a célok felől sem egyöntetű a vélemény: még kevésbé a módok és eszközök dolgában. Itt is, mint ugyszólván valamennyi, az emberek közös életéből, mint a probléma anyaföldjéből sarjadzó kérdéseknél, az ítélező elmét lejjebb vonsozja az egyéni életnek érdekekből, előítéletekből, nevelési-környezeti járulékokból összegyűrt földi materiája. Éppen azért e téren: a társadalmi kérdések terén, mióta a gondolkodás, a tudományos elmélkedés, sok középkori nyűgtől felszabadult, szünetlenül és roppant sérényen folyik a munka. Nem baj, ha az egyik elmélet legyűri a másikat, nem baj, ha az élet rácafol valamely elméletre és ujnak a déletet: a társadalmi tudománynak is meg van a maga hite és e szociológiai hitvallás sarktétele: az emberi fajtának fejlődésébe, haladásába és ma még ismeretlen magasságok elérésébe vetett hit.

Csak hogy ez esetben a hit még egymagában nem boldogít. Ami boldogíthat, az e hitben élő munkája, a társadalmak etikailag és értelmiség dolgában kiváló és fejlettebb egyéni-ségeiük. Ne másban, sehol másutt ne

keressük a modern demokráciát. Itt rejlik a kérdés veleje, mert itt dölhet meg minden uri kiváltság, minden a név dicsőségében sütkérező önteltség, vagy minden a vagyonában, mint kényelmes karosszékben, pöffeszkedő önzés.

Ha a társadalom birói széke előtt az egyén érték mérője mindig, a társadalmi közösségre fordított munkája és áldozatkészsége lesz: akkor csak mosolyogni fogunk azokon az időkön, a mikor még a társadalmi és polgári bizalmat, kongó frázisokkal dologtalanul, köztevékenység, vagy ahhoz való rátermetség nélkül kicsikarni lehetett.

A vasárnapi cikk tiszteletreméltó írója szerintem tehát, nem az igazi nyomra lépett, amidőn a szabadkai társadalmi viszonyokról szólván, felpanaszolta, hogy nincs nek «uraink», a kikben a nemzedékek során pirosból kékre desztillált vér csörgedez.

Magam is hiszek a «race»-beli öröklés elméletében — noha jól tudjuk, hogy igen sok zavaró hiba csuszhatik be: a kamarási méltóságig.

És ha arról van szó, hogy ki tud elegánsabban — polo-t játszani, vagy ki fest jobban a rókavadászaton a méltóságos urfi vagy a parasztágyékból származott kis fiskális, hát okvetlen az előbbinek nyujtom a cserkoszorut.

De hiszen nem erről van szó. Társadalmi hasznosság szempontjából ítélezvén: ovakodnék az általánosítástól

Itt már a paraszti vagy, más nem előkelő származás, szóval a «race»-beliség hiánya, csak nem játszhatik közre?

Ne keressük tehát a szabadkai állapotok kulcsát a családfák tövében. Én ellenkezőleg azt hiszem, nagyon sok szervezeten és öntudatában még homályos erő van e város népében. A szociális szempontoknak a fölsime-

rése teljesen hiányzik. Ez bizonyos. Ehhez azonban szintén nem a vérség leágazó utján juthat el az ember: hanem a modern eszmeáramlatok gondos megfigyelése, a kulturképesség fejlesztése, szóval művelődés utján.

Mert hogy ez a jelentékeny erő tartalék, a mi itt parlagon van, valóban szervezetlen, azt leginkább akkor látjuk, ha valamit alkotni ak-runk, vagy ha valaminek a keretjét elkészítettük.

Tartalomra már nem igen tudja. Miért? Mivel a célok lényege, társadalmi jelentősége, homályos marad előttünk, elmosódik, kisiklik a kezeink között.

Szolgáljunk példakkal? Tessenek néhány. Ugyebár annyi társas egyesületünk van, hogy minden kaputos ember beleizzad a tagsági díjba.

Van kérem szeretettel «Nemzeti Kaszinónk». Ki meri állítani, hogy ott társas élet folyik a szó modern értelmében? Mikor láttuk a Kaszinót valamilyen kulturmozgalom élén?

Van gazdakörünk. Az ember azt hitte: no hála az égnek, a gazdakör ebben a földmivelő városban egymásután életre hív intézményeket, amik a kissebb gazdákat fölsegítik.

Lesz termelő- és értékesítő szövetkezet, lesz pinceszövetkezet, lesz szövetkezet közös gépbeszerzésre, lesz valami Raiffeisen-féle hitelszövetkezet a kiszegádnak. Szóval, hogy lesz ami «valami», ami modern és gyakorlati, és ami fő: *szociális*.

Van kereskedelmi egyesületünk. Ezek is nagy urak. A kiskereskedők nekik már derogálnak. Legalább úgy látjuk nem tudták módját ejteni annak, hogy a kiskereskedők külön testületté ne tömörüljenek, hanem találják meg érdekképviselőtüket abban az egyesületben, mely elvégre nem a «nagy» hanem egyáltalán a *kereskedők* egyesü-

Foulard-selyem

65 kr-tól

frt 3.65-ig, uymint mindig a legujabb fekete, fehér és színes „Henneberg-selyem”-ben 65 kr.-tól frt. 14.65-ig méterenkint — sima, csikos, mintázott damastok stb.
menyassonyi-selyem 65 kr.-tól — frt. 14.65 — sely-foulard mintázott 65 kr.-tól — frt. 3.65
selyem-damastok 65 „ — „ 14.65 — bál-selyem 60 „ — „ 15.58
sely-bastruha ruhája 8.65 frt. — „ 42.77 — selyem-grenadine 80 „ — „ 17.76
méterenkint, díj-, vámmentes, házhoz szállítva. — Minták postafordulattal. —

Svájcba keltős bélyegillek.

G. Henneberg, selyem-gyáros, Zürich. (cs. és kir. udvari-szállító.)

lete. Így szakadoznak és töredeznek széjjel a társadalmi kapcsolatok.

Vannak még egyéb egyesületeink is. Közöttük nem egy, mely csak a felekezeti és nemzetiségi elkülönözés bomlasztó hatását növeli.

Tiltakozunk az ellen, hogy e példázatainkban bárki is megszólást vagy kisebbitést lásson. Mi a saját társadalmi szerveinknek kissé fájdalmas megtapogatásával bizonyítani kívántuk azt, hogy nagyon jelentékeny és tömegében más városokat meghaladó erőkészlet van nálunk fölhalmozva: de rendszer nélkül, a célok világos ismerete nélkül és a munka racionális szervezése nélkül. Világosságot e sötétlő káoszba csak az a tudat szórhat, hogy hasznos társadalmi munkát, csak a művelt szabad szellemben haladó, emberszerető tevékenység végezhet.

L. M.

Különfélék.

„Szives közlés végett“.

(A „Zombor és Vidéke“ — és a bácskai főispánkérdés)

Tisztelt lapíróinktól, a „Zombor és Vidékétől“ egy kefelevonatot kaptunk arról a cikkről, amely ezzel a lappal egyidejűleg fog megjelenni. A cikk címe: *A bácskai főispán leírás*. Ennek a címnek a tetejébe van írva, hogy „Szives közlés végett“. Természetesen föl kell tennie a t. lapíróknak azt, hogy ezzel a cikkel mi is teljesen egyetértünk, másképpen nem küldi be hozzánk. Pedig nem értünk egyet vele és erre van is okunk.

Nem érthetünk egyet ezzel a cikkel, mert éppenséggel nem tudjuk belátni, hogy akkor, amikor Bácska volt főispánja báró Vojnits István a főispániságtól már lemondott, hogy miért feszegessük mi azokat a dolgokat, miket a t. lapírók feszegeztek. Mi elég szókimondók voltunk eddig is a megyei dolgokkal szemben és ma sem szűnt meg ez a tulajdonságunk, de nem látjuk be, hogy mit köbelle a t. lapírók egy ezuttal a közigazgatás teréről visszalépett férfiuba. Mert absolute nem aktualis dolog most gyakorolni kritikát a dolgokról.

De hát annyira naivak még se vagyunk, hogy ne értsük meg ennek a propagálásra szánt cikkeknek a célját. Ráút a volt főispán dolgára és amellett kiemeli az új főispán jelöltet, Latinovits Pált. Vagy ez a cikk életfeltétele, hogy Latinovicsról csak úgy lehet jól írni, ha Vojnitsról rosszat ír??

De egy pár kuriózitást is találunk a t. cikkírónál. A cikk maga oktatja ki az embereket, hogy ne dicsőítsünk senkit érdemtellenül. Persze, hogy nyomban ezután írja, a kormány is ráút a sok intrikára, amely egy főispáni állásra érdemes mindenki által tisztelt és szeretett személy körül szövődött?

Hogy félre ne értsen bennünket a t. lapírók, nekünk absolute nincs jelöltünk a bácskai főispáni székbe, tehát nagy lelki nyugalommal vesszük tudomásul, hogy erre a t. lapírók Latinovics Pált ajánlja. Mi is ajánljuk Latinovitsot — de ezt megtehetjük anélkül, hogy akárki másról kellene ílyet vagy

ilyet írni. Sőt abban is csak inkább dicséretet látunk, hogy a törvényhatóságok közgyűlései oly szépen emlékeztek meg a főispánról. Hszen a mai korban az *uralom embereit* vagy az uralom jelöltjeit, akikről tartanak és főnek, szokták dicsérni és beczeni és nem azokat, akik a hatalom gyakorlását másnak átengedik.

Ha a „Zombor és Vidéke“ nem is fogja beismerni, hogy igazunk van, de okvellen érzi majd igazságunkat. És éppen azért nem veszi majd rossz néven, hogy azt a cikket nem közöljük, de ahelyett elláttuk egy igazságos kommentárral.

—é.

— **Városunk háztartása.** Az e havi közgyűlés legfontosabb tárgya az 1902. évi költségvetés tárgyalása. A főzámvevő jelentését közöljük alább szövege szerint, amelyet a tanács is magáéva tett, átvizsgálván és minden változtatás nélkül elfogadván a számvevőség költségvetését. A költségvetés bírálatába és illetve méltatásába még ma nem bocsátkozunk, de mindenesetre megfogjuk reá tenni észrevételeinket. A főzámvevő jelentése a következő: „Tekintetes Tanács! Szabadka szab. kir. város háztartása, valamint a város által kezelt egyes alapokra vonatkozó 1902. évi költségeloirányzati tervezetet van szerencsém tiszteletteljesen bemutatni. A mellékelt költségvetési tervezet szerint a házipénztár összes szükségletét 1.993,658 kor. összes fedezetét 1.620,879 kor. javasolom megállapítani, minek elfogadása esetén 372,779 kor. költségvetési hiány merül föl, melynek fedezetére a városi adóhivatal által betervezett kimutatás szerint a város közönsége által fizetendő 1.007,639 kor. 92 filléryi adóalap után 37%-os községi pótdadó lenne kivetendő, melyből várható 372,826 kor. maradna tehát a pótdadó kivételéből felesleg 47 kor. A jövő évi költségvetési tervezet a folyó évre elfogadott s a Nagyméltóságú m. kir. belügyministerium által jóváhagyott költségvetéstől csak annyiban tér el, hogy a folyó évre jóváhagyott költségvetés tárgyalása alkalmával a bizottsági tagok által a szerkezetre vonatkozólag tett észrevételek figyelembe vételével s ennek megfelelően egyes cikkeken tett előirányzatoknál álrövidítések nyitáltak és így egyes cikkeknél a költségvetés megszüntetett. A jövő évi költségeloirányzat a folyó évihez képest 3%-al való pótdadó csökkentést mutat, mely egyrészt a szántóföldeknél elért kedvezőbb átlagból, másrészt pedig onnan keletkezett, hogy a „Katonai szállás“ számlájánál az épülő hovádi lovasági laktanya félévi bérlete mint jövedelem beállított. Ezek előrebocsátása után hangsúlyoznom kell még, hogy a fedezet az eddigi tapasztalatbeli adatok alapján, a szükséglet pedig a legszigorubb takarékoság szemmel tartásával lett megállapítva úgy, hogy a fedezeti adatoknak megváltatása a költségeloirányzat realitását veszélyeztetné, a kiadásoknak, illetve a szükségletnek leszállítása folytán pedig a város közönsége azon helyzetbe hozható, hogy a mindennapi szükségletek fedezésére póthitel volna kénytelen igénybe venni. Végül kérem a tek. városi Tanácsot, hogy az 1902. évre betervezett költségeloirányzatot tárgyalatni, elfogadni, meghírdetni, a városi törvényhatósági közgyűlés által megállapítani s jóváhagyás végett a nagyméltóságú m. kir. belügyministeriumhoz felterjeszteni méltózzassék. Szabadkán, 1901.

évi október 12-én. Tilmann Zoltán s. k. főzámvevő.“

— **Kögyűlés.** F. hó 24-én Baján Schmausz Endre főispán elnöklété alatt rendkívüli közgyűlés lesz új kórházépítés tárgyában.

— **Eljegyzés.** Stern Sándor szigetvári gazdálkodó eljegyezte Krausz Irma kisaszszonyi, Krausz Miksa helybeli vállalkozó és regálebérlő leányát.

— **Kögyűlés.** A „Szabadkai Sakkör“ ma délután tartotta rendes évi közgyűlését.

— **Halálozás.** Krausz Armin palicsi kereskedő élete 49-ik évében f. évi okt. 16-án elhunyt. Az elhunyt hült telemeit tegnap délután nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

— **Tanítóválasztások.** Ma d. e. 10 órakor lesznek a központi iskola helyiségében Dr. Békeffy Gyula elnöklété alatt a tanítóválasztások. 10 tanyai tanítót (tanítónő), 2 városi tanítót és 1 tanítónőt választanak. A választást megelőzőleg Neorcscics Szaniszló iskolaszéki tag leteszi az esküt.

— **Bácskai lakodalom.** A bácskai lakodalmak jóhírnevét fennen hirdeti az a hét országra szóló dárídó, mely Albert Vendel bikityi községi bíró házában István fiának Angeli Máriával történt házassága alkalmával a napokban lefolyt. Az esküvő napján ugyanis lakoma volt a bíró házában. Ezen lakomán a következő mennyiségű ételeket és italokat fogyasztották el: 2 tehenet, 25 pulykát, 3 kővér sertést, 100 pár libát, 250 tyukot, 80 kenyeret, 70 kg. csukrot és 20 hektoliter bort. A lakodalmon, mely 3 napig tartott, jelen volt a község és a környék intelligenciája nagy számban. Az esküvőn 16 korszorú leány és 16 vőfély szerepelt.

— **Kirabolt szabadkai sertés kereskedők.** A legutóbbi nagybecsereki vásáron kiraboltak két szabadkai sertés kereskedőt. Csajkás János és Csajkás Simon szabadkai sertés kereskedők a nagybecsereki őszi országos vásárra jöttek és régi szokásukhoz híven Milanov Milánnak a vásártéren levő házába tértek éjjeli nyugalomra. Lefekvés előtt a szoba ajtaját belülről bereteszelték és pénzes tárczáikat fejük alá téve, átengedték magukat a pihenésnek. Éjfélt után az egyik kereskedő nagy léghuzamot érzett. Fölkelt az ágyból s gyertyát gyújtott. Nagy meglepetéssel vette észre, hogy az egyik ablaktábla be van nyomva s az előzőleg bezárt szobaajtó pedig tárva-nyitva. Ijedten szaladt vissza az ágyhoz s remélve látta, hogy az általa a párna alá helyezett pénzes tárcza, 1200 kor. tartalommal hiányzik. Fölkelti testvérét, aki legelsőbben szüntén a párna alatt tapogatódzott, persze a pénzes tárcza, mely 210 korona ezüstpénzt tartalmazott, szintén hiányzott. Rögön felöltözöködték, lármát csaptak, de nemcsak a pénzt, de semmiféle nyomot nem találtak. Reggelre kelve panaszt tettek a rendőrségnek, amelynek közgei megindították a nyomozást, ami azonban más eredményre nem vezetett, minthogy az egyik pénzes tárczát üresen, a szomszédház tetején, a másikat az udvarban találták meg szintén teljesen kiürítve. A rejtélyes ügyben a rendőrség folytatja a nyomozást.

— **Bosnyák kereskedők Szabadkán.** A bosnyák kereskedők tanulmányutat tettek Magyarországon. Budapestet töltötték néhány napot, legutóbb pedig Szegedet tekintették meg. Két napi szedi időzés után haza indultak Szabadkán át Sarajevóba.

— **Ó-becsei választás.** Ma van a pótválasztás Ó-Becsen Radovanovics és Grünbaum Pál között. A küzdelem erős. Radovanovics párt — mint tudósítónk értesít etet-itát, veszteget. Este 8 órakor a szavazatok aránya: **Radovanovics 950, Grünbaum 750.** A záróra csak éjfélre várható. Radovanovics győzelme valószínű, de az ellenpárt petícionál.

— **Jótékony adomány.** A szerencsétlenül járt néh. kelebiai szerb tanító Mátcs Rádó özvegye és nyolcz árvája részére adakoztak: Rádics Micza és János, Rádics Olga és Dusán, Szabadkai tak. pénztár és néphank 20—20 kor. Szerb jótékony negyele: 10 kor. Dimitrievics Milicza 4 kor. Szabadkai ált. takarékpénztár részv. társaság 5 kor. Takarékpénztár és zálogház részvt. és közigazdasági bank 3—3 kor. Szilpics és lársa, Gazdák és iparosok hitelintézete, Tausig Vilmos, Sztojkovics Dusán, N. N., Sugár Béla, Dr Pavkovics Milutin, Szulotics Katalin, Ognjanov Péter, Markovics Sándor, Dr. Manojlovics János, Karanovics Anna, Lyubibratic István, Nedelykovics Helén, Aradszki Sándor, Szvircevic Bogdán 2—2 kor. Kósics Mita, Lichtneckert Andrásné, Farkas János, Krenztlein József, Vida Mátyás, Erdélyi Péter, Deák Sándor, Reiter K. és Kunciz testvérek 1—1 kor., összesen 133 kor. A kegyes adakozóknak ez uton is hálás köszönetét nyilvánítja a balsorstól sujtott család.

— **Gazdák tanulmányuton** Zombor és vidékéről 120 gazda érkezik ma városunkba. A gazdák megtekintik a földmives iskolát ahol tiszteletükre ebéd lesz.

— **Szerencsétlenség.** Tegnap délután a honvédhuszár laktanya építésénél szerencsétlenség történt. Alaics Antal 17 éves munkás leessett az állványról és megsérült. Lakására vitték ahonnan ma délután a mentők kivitték a kózkórházba.

— **Esküdtszéki tárgyalások.** A szabadkai kir. törvényszék mint esküdtbírótság által a folyó évi október hó 21-től 28-ig a következő esküdtszéki tárgyalások lesznek: Ok. hó 21-én Csincsák (Belevági) Márton halált okozó testi sértés. 22-én Gál József halált okozó testi sértés. 23-án Vidakovics Gyulán Anna szándékos emberölés. 25-én Juhász Sándor gyilkosság büntette. 26-án Vancsik János rablás büntette. 28-án Tóth Mihály gyilkosság büntette.

— **Betöréses lopás.** Radakovics Mátyás kelebiai lakos tanyájának házfalát ismeretlen tettesek kiásták és a lakásból 8 drb vánkost és egy dunyhát 100 kor. értékben elloptak. A rendőrség megindította a nyomozást!

— **Az építő-ipari teli tanfolyamra** a budapesti m. kir. állami felső építő-ipariskolában (Budapest VII., Csömör-ut 84—86. sz.) a beiratások október 15—28-ig lesznek. Felvételi feltételek: 1. legalább 15 éves életkor, 2. ép és egészséges testi szervezet, 3. írni, olvasni, számolni tudás, 4. a kőműves, kőfaragó vagy ács ipar terén legalább egy teljes építkezési időszakra terjedő gyakorlat. A jelentkezésnél szükséges iratok: 1 keresztlevél vagy születési bizonyítvány, 2. a végzett iskolai osztályokról szóló bizonyítványok, 3. gyakorlati bizonyítvány (iparhatóság által hitelesítve), 4. a másodszori himlőoltásról szóló bizonyítvány. Díjak: 1. beiratás 4 kor., 2. tandíj 20 kor., 3. szertári biztosíték 4

kor. A második, harmadik és negyedik évfolyamra jelentkező tanulók a bizonyítványok és díjak beküldése mellett levélben is irakozhatnak.

— **Hogyan élt a nép a régi időkben.** A reformáció után Európaszerte nagyban átalakult a nép élete. A nép egészen jobb élethez jutott, a javak mintha arányosabban oszlottak volna meg, emelkedett a jólét. Az igaz, hogy Anglia most egy év alatt többet költött borra, mint eddig négy esztendőben. Aghól font kunyhók helyébe kőházak kerültek, dívatba jött a kémény, addig a füst csak eresz alatt fujt ki a vánkosok kőházaiatba jutnak, szőnyeg fedt a padlót, a régi sötétség és zárkózottság helyébe világos szobák lépnek, terjed az üveg használata, a mi olasz befolyásra mutat, bizalmasabb lesz az élet, a zászlós ur a vár nagytermeből belső szobáiba vonul, nem lovon, gyalog jár, elhagyják a kardot és pajszt, könnyű ruhát és tőr viselnek, vasruha helyett pompás öltözetet, Szóval a lovag a lovagi élet helyébe az udvari lép, a cifraság vágya ragályként terjed, az udvari emberek drágaköves menetekben és övekkel járnak: egész igaza volt a tréfás mondásnak, hogy a váraikot viszik hátukon. Föllendült a kereskedelem, de vele a még könnyeb pénzszerzés, a tengeri rablás is dívatba jött. A pénzszerzés kalandjait kalandos pénzköltés szerelte fel. A becület szerzése és könnyelmű kockáztatása töltötték be a nemesek idejét. Nem hiába szerepel Shakespeare színműveiben oly erősen játék és kaland. Idylli pásztorfirnepek mellett előadták a középkori mysteriumokat mythologiai csoportozatok mellett, fény és kicsapongás töltötte be az életet. Ennek a kornak a leírását találja a Nagy Képes Világtörténet 138. füzetében. A 12 kötetes nagy munk szerkesztője dr. Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egyuttal e kötet írója is. Egy-egy kötet ára díszes félhörkötésben 16 korona; füzetenként is kapható 60 fillérrével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

— **„Érmelléki első szőlőoltvány-telep” Nagy Kágya hirdetését a t. olvasóink szives figyelmébe ajánljuk.**

Telephon 122. Telephon 122

Jüzi **FA** vágott

vagononként valamint ölszámra és 100 klgr.-ként vágottfa finom szalon

 Porosz-szén

vagononként előre megrendelve legolcsóbban

 Braun Herman fiánál,
a huszár-lovalda mellett.

Felhívás

a szabadkai férfi és női ruhakészítő önálló ipatosaihoz.

Kartársak!

Egyesülésben rejlik az erő; régi közmondásban az idézett mondat ma már nemcsak közmondás, hanem a megvalósítása k özérdek, hogy mennyire közérdeknek ismertettél el az erő egyesülése, azt itt bővebben esetelni

sem terünk, sem óhajunk nem lévén, elég röviden rámutatnunk arra, hogy minden egy irányú foglalkozást végző elemek törekzenek tömörülni, egy testté olvadni, hogy így a közös érdekük hathatósabban erővel mozdíthatasson elő, együttes erővel védhessen meg; már pedig ha az összes társadalmi rétegek felismerték az egyesülés, a tömörülés szükségesség voltát, úgy első sorban az iparos osztály az, amelynek létfeladata egyesült erőben keresni közös érdekei előmozdítását és védelmét. Maga a törvény kötelező erővel területi szervezkedésre kényszeríti az iparos osztályt az ipari közérdekek fejlesztése, istápolása szempontjából; ugyanaz idézett törvény egyes indoklósaiban egyenesen rámutat, hogy az ilyen törvény alapján létesült ipartestületek fenhatósága alatt saját kebelében léüő ipari szakosztályok alakítása üdvös és czélszerű a közérdek javára.

Szabadka hazánk harmadik városa és itt az iparos osztály mégis a legkevesebbet érdeklődött ez ideig az ipari közérdekek iránt, pedig ezen megbocsáthatatlan közönyösséggel, hogy vét önön emberi volta ellen, ép úgy vét a város közigazdasági és ipari érdekeltiségének, mert a közöny sohasem létesít, csak emészt, és ha senki sem létesítene, elfogyna az emészteni való. Hazánk minden kiterjedtebb és értelmesebb városai ipartestületeinél, különösen a ruházati iparral foglalkozó önálló iparosok már rég szakosztályonként tömörültek, együttes működéssel nem egy üdvös eredményt értek el, és városaiknak hasznos tényezőik. Nekik sem volt szabad továbbis a közönyösség terén maradni, annaj inkább is nem, mert ha van, közirányú kötelessége az iparos osztálynak hazánk bármely városában; az ipari közérdekek, a városi közigazdaság előmozdításához, úgy sehol ez országban nem oly parancsoló kötelesség, mint nekünk szabadkajaknak, különösen városunk ipari közérdekekből. Ez az eszme vezérelt bennünket, amidőn a mult hóban szakosztályunk ipartestületünk fenhatósága alatt megalakult és megkezdte, most már az összes kartársakon a sor, hogy mindegyik kivegye a maga részét a közremunkálatokból.

Felhívjuk fenti czimzetteket, irakozzanak be egytől egyig mind, hogy együttes erővel folytathassuk azt a nemes munkát, amit szakosztályunk maga elé tűzött és amit tőlünk a közérdek joggal megkövetel.

Beiratkozni lehet a testületi jegyzőnél a hivatalos órák alatt, évi tagdíj 2 korona.

Szabadka, 1901. október 14.

A férfi és női munkakészítők szakosztály választmánya.

Szövetkezet láz.

Boldognak indult hajdan boldogtalan magyar!

A boldogság előkészítője a szövetkezés. Szövetkeznek a gazdagok, hogy szegényeknek segítsenek. — És hogy antul könnyebben segítsenek a szegények baján, az egyik szövetkezetnél két jogtanácsos, a másiknál három, a harmadiknál négy és így tovább. A 13. számú szövetkezetnél 14 lesz a jogtanácsosok száma.

A pénzszoövetkezeteken kívül borfogyasztási adó megváltási szövetkezet is van alakulóban. Egy jóképű bunyó azzal korteskedik a „megváltási szövetkezet” érdekében, hogy: ez lesz aztán a párt (!) negyven ügyvéd dolgozik

16988/1901.

Hirdetmény.

Az 1902. évi költségvetés tárgyalása folyó évi október hó 31-én tartandó rendes közgyűlés napi rendjére tüzet-ven ki, felhivatnak mindazok, kik a számvevői hivatalban közszemlére kített költségvetésre észrevételeket tenni óhajtanak, miszerint ehbeli észrevételeiket az 1886. évi XXI. törvényezikk 17. §-ának intézkedéséhez képest a közgyűlés előtt 5 nappal a tanácsnőz betérjeszteni el ne mulaszták.

Szabadkán, 1901. évi október hó 13-án tartott tanácsüléséből.

Mamusich Lázár,
polgármester.

TŰZÁLLÓ
Chamotte
cserép - kályhák
modern színekben és formákban szállít

Dániel A. József
cserép-kályha készítő Szabadka.
Állandó minta-raktára:
Batthyány-utca. Csajkás ház.
Javítások pontos kivitelben, jótállás mellett. Szőlő munka, olcsó árak.
Gyár telep: il-ik kör, 378 sz.

16889. sz. tan. 901.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tételik, miszerint az alább felsorolt famennyiségek a helyszínen nyilvános árverés útján elfognak adatni és pedig:

I. F. é. október 21. d. e. 9 órától kezdve.

a) Hajdújárason $\frac{3}{4}$ rakás vegyes rudfa, 10 rakás nyár-tuskó, 7 drb nyár-tőke, 350 kéve akác rőzse.

b) Radonóvácson 104 drb (16 mtr.) szőlőkaró, 14 rakás áterdől akác rudfa, 3 rakás áterdől vegyes rudfa, 1 drb nyár-tőke, 1 rakás akác tuskó, 10000 kéve akác rőzse.

II. F. é. október 22. d. e. 9 órától kezdve.

a) Körös éren 12 rakás áterdől akác rudfa 7000 kéve akác rőzse.

b) Földjárason 950 kéve nyár rőzse 9 drb akác tőke.

c) Zsdrolában 1 rakás (2 ürm.) akác hasábla, 2 rakás áterdől nyár rudfa, 3880 kéve nyár-rőzse.

III. F. é. október 23. d. e. 9 órától kezdve.

a) Szekenderjárason 2 rakás áterdől nyár rudfa 4900 kéve nyár-rőzse.

b) Tólgyláson 7 rakás áterdől akác rudfa, 3 rakás áterdől fenyő rudfa, 5000 kéve akác rőzse, 1100 kéve fenyő rőzse, 1 rakás akác tuskó, 8 drb nyár tőke.

IV. F. é. október 24. d. e. 9 órától kezdve.

a) Deszkáson 2000 kéve akác rőzse, 1 rakás akác tuskó.

b) Sárkalaposon 2 rakás vegyes tuskó és rudfa, 3 ürm 3 akác ágfa, 1030 kéve akác rőzse, 1850 kéve nyár rőzse.

c) Zsiroskuton 1150 kéve nyár rőzse.

V. F. é. október 26. d. e. 9 órakor.

a) Tavankuton 130 kéve nyár rőzse, 1 rakás nyár rőzse törmelék.

b) Felső-Csikerián 6480 kéve nyár rőzse, 7006 nyár tőke.

Szabadkán, 1901. évi október 12.

A városi tanács.

Óh jaj!

Megfojt az az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbához 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR“
GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VI., Vágzi-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított.

Kapható SZABADKÁN: Decsy Dezső, Gálffy György, Hofbauer Vilmos, Milasin Illés, Silberleitner F., Wachsmann Jenő gyógyszertárakban. **CSANTAVÉREN:** Tiborfy Kálmán gyógyszertárában. **CSUROGHON:** Ember István, gyógyszertárában. **Ó-KANIZSÁN:** Ivánkovics Ernő, Tripolczky J. gyógyszertárakban.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a helybeli nagyobb gazdák tehenészetéből első minőségű naponta friss tea vaját $\frac{1}{16}$ - $\frac{1}{8}$ - $\frac{1}{4}$ klg es nagyobb darabokban 2.80 fillér kilogrját nagyobb vetelné. megfelelő árengedménnyel elárusítok.

Sztojkovits Döme.

Ó-Kanizsán 1 hold 600 □-öl területű szántóföld mely a II-ik vetőben felszik Raffai János és Hegedűs Mátyásné szől. Nagy Anna-féle szántó földek szomszédságában szabadkézből eladó. Bővebb értesítés Krausz és Fischer szabadkai nyomdász cég ad. Az ingatlan azonnal birtokba vehető.

SZÉNÁSY, HOFFMANN és TÁRSA

SELYEMÁRUHÁZA

Budapest, IV., Bécsi-utca 4.

Az őszi és téli

Ujdonságok

teljes választéka raktárra érkezett. Czégünk elve csakis „First Class” gyártmányok elárúsítása. Czégünk az országban az egyedüli, mely Lyon és Páris legelső s leghíresebb gyárosaival közvetlen összeköttetésben áll; az általunk lekötött minták és minőségek kizárólag czégünknel szerezhetők be.

Minden egyes árucikkben

föltétlen szabott ára,

nyíltan, számokkal van jelölve ennél fogva a tulbecslés teljesen ki van zárva.

*
Minták a vidékre kívánatra bérmentve küldetnek

SZÉNÁSY, HOFFMANN és TÁRSA

SELYEMÁRUHÁZA

Budapest, IV., Bécsi-utca 4.

En Fischer Henrik

kárpitos, díszítő, első szabadtéri kivilágítási vállalkozó a közönség Kárcinezy (Gombkötő) utca 92. sz. őzv. Bilitzkyne házában.

Értesitem a nagyérdemű közönséget és az egyeteket, hogy Pndler Dániel táncmesterral és Pndler B.-vel **soha semmiféle üzleti összekötésben nem voltam és jelenleg sem vagyok és nevemet az üzlet vállalatnál nem használhatja**

Egyben értesitem a nagyérdemű közönséget és az egyeteket, hogy Pndler Dániel táncmesterral és Pndler B.-vel **soha semmiféle üzleti összekötésben nem voltam és jelenleg sem vagyok és nevemet az üzlet vállalatnál nem használhatja**

Átkötözésnél butorcsomagolást valamint **kárpitos munkát javításra** is elfogadok a legolcsóbb árban **nyugodtan mint vidéken.**

Kérem a n. é. közönség szives pártfogását.

TROPON tápláló és erősítő ser, a legjobb és legolcsóbb fehérnye-készítmény, kapható a következő alakokban:

TROPON por-alakban, a hus legtáplálóbb része, tisztá fehérnyéb, ételkiez

vesve tápláló erejüket sokszorosán fokozza.

KAVA-TROPON egyesíti magában a vas vértképző és a felé nye izomerősítő hatását. A vérszegénység, sápadtság, idegyönégesség legjobb orvosszere.

TROPON-CACAO a legtáplálóbb reggeli ital, tiszta és a közönséges cacao, melynek legfinomabb fajtájával készült.

TROPON-GYERMEKTÁP a legtartalmasabb és legmegbízhatóbb gyermekétajláék. Egyedüli igazi pótszere az anyatejnek. Nagy Tropon (fehérnye) tartalma következtében tápláló ereje nagyobb, mint minden más tápliszte.

Kapható minden gyógyszerárban.

Szobafestő,
mázoló,
aranyozó,
czimfestő

és minden e szakmába vágó munkát elfogad a legegyszerűbb és a legdiszesebb kivitelben, úgy helyh n mint vidéken

Kladek Kázmér
Szabadkán, III. Bercsényi-u. 669/a. sz.
Gyors és pontos elkészítés!

Jencs-féle **Narancsvirág-Crème.**

Teljesen ártalmatlan és biztos szer szeplő, pattanások, májfoltok, bőrtarka (Mitesser) és más bőrfoltok ellen. Megóvja a bőrt a megrepesztéstől; megszünteti az aroz és kéz vörösségét. Rendszeresen használva, a ránczos arczbőrt simává, tündévé teszi.

Zsíros anyagot nem tartalmazván, nem idézi elő az arczbőr fényességét. **Ára 1 korona.** A hozzávaló Narancsvirág 1 oudre doboza **1 korona.** Kapható:

Jencs Vilmos
„Szt. János” gyógyszerárban
Budapest, II., Széna-tér.
Főraktár: Dr. EGGER „Nádor” gyógyszerárban
Budapest, VI., Váci-körút 17.

1000.000
KORONA
ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

JEGYZÉKE az **50,000** nyereménynek.

Legnagyobb nyeremény a legszerencésőbb esetben:

1.000.000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 „	200000
2 „	100000
1 „	90000
1 „	80000
1 „	70000
2 „	60000
1 „	40000
5 „	30000
1 „	25000
7 „	20000
3 „	15000
31 „	10000
67 „	5000
3 „	3000
432 „	2000
763 „	1000
1238 „	500
90 „	300
31700 „	200
3900 „	170
4900 „	130
50 „	100
3900 „	80
2900 „	40

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** főelárusítók Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget — korona összegben } utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm mellékelem bankjegyekben (bélyegekben.) } A nemteljesítő törlendő

Pontos cím:

Kiváló szerencse Török-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk. Öt és fél milliókoronánál többet nyertek nálunk nagyrebecsült vevőink.

Az egész világ legesélydusabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegyre **50,000**

PÉNZNYEREMÉNYNYEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen Tizenhárom millió 160.000 koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betéjei a következők:

egy nyolczad (1/8) frt —.75 vagyis 1.50 korona
egy negyed (1/4) „ 1.50 „ 3.—
egy fél (1/2) „ 3.— „ 6.—
egy egész (1) „ 6.— „ 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy a pénz beküldése ellenében küldjük szét. Hivatalos tervszet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. é. november hó 1-ig

bizalommal hozzánk küldeni

TÖRÖKAÉSTSA.

BANKHAZ Budapest,

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték osztályai:

1. Váci-körút 4/a.
2. Múzeum-körút II.
3. Erzsébet-körút 54.

Hirdetmény.

A zentai határban az ujonnan épült szállási templom mellett **50 hold** igen jó minőségű föld szabadkézből jutányos áron eladó. Bővebb fölvilágítást ad, **Laskai István** betegsegélyző gondnoka Szabadkán, I. kör 47. sz.

JÓ ES OLCÓ ÓRÁK!

3-évi jótállással privát vevőknek **KONRÁD JÁNOS** óragyára, arany, ezüst és ékszer áruk szállító-háza.

BRÜX (Csehország)
jó nickel-rem.-óra . . . frt 3.75
Valódi ezüst rem.-óra . . . frt 5.80
Valódi ezüst lánc . . . frt 1.20
Nickel ébresztő óra . . . frt 1.95

Cégem a cs. és k. kiródom címerrel van kitüntetve, számtalan arany ezüst kitüntetési érem valamint ezernyi elismerő levél van birtokomban. képes árjegyzék ingyen és bérlet.

